

Tanskan maaraportti

Terveydenhuollon, vanhustalvelujen ja psykiatrian alan suuret poliittiset linjaukset

Vanhustenhuollon uudistus

Tanskan vanhustenhuollon uudistus astui voimaan 1.7.2025. Sen keskiössä ovat luottamus työntekijöiden ammattitaitoon, asiakkaiden itsemääräämisoikeus ja yhteistyö paikallisyhteisöjen ja omaisten kanssa. Uudistuksen myötä perustetaan monialaisia pysyviä tiimejä, joissa hoiva-avustajat, lähihoitajat, sairaanhoitajat, toimintaterapeutit ja fysioterapeutit tekevät tiivistä yhteistyötä. Tarkoituksena on tarjota ikäihmisille kokonaisvaltaista hoitoa ja kuntoutusta.

Terveydenhuollon uudistus

1.1.2026 tuli voimaan myös terveydenhuollon uudistus, jonka myötä tehtäviä siirretään kunnilta alueille ja perustetaan 17 terveysneuvostoa (Norjan esimerkin innoittamana). Osana uudistusta säädetään myös kansanterveyslaki.

Psykiatrian kymmenvuotissuunnitelma

Psykiatrian suunnitelma sisältää 20 päätoimenpidettä, joilla pyritään muun muassa varmistamaan, että mielenterveyden häiriöistä kärsivät ihmiset saavat nykyistä nopeammin oikeanlaista apua ja tukea ja välttävät vakavilta psyykkisiltä sairauksilta. Samalla tavoitteena on vahvistaa psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluja, jotka on suunnattu kaikkein vakavimmista psyykkisistä sairauksista kärsiville, kuten skitsofreniaa tai kaksisuuntaista mielialahäiriötä sairastaville.

Henkilöstön rekrytointi ja pysyvyys

Kaikkien edellä mainittujen alojen haasteena on työvoimapula. Tanskan tilastokeskuksen ennusteiden mukaan yli 80-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2035 mennessä noin 44 % samalla, kun Tanskasta puuttuu 25 000 koko-aikaista lähihoitajaa ja hoiva-avustajaa.

Koulutusvaatimukset/pätevyysvaatimukset

Lähihoitajan ammatissa toimiminen edellyttää Tanskassa lähihoitajan tutkintoa.

Koulutus kestää noin 3 vuotta ja 9 kuukautta, ja siinä vuorottelevat kouluopinnot ja työssäoppimisjaksot. Tutkinnon suoritettuaan lähihoitaja voi työskennellä esimerkiksi sairaaloissa, vanhustalveluissa, psykiatrisessa hoidossa tai lääkäriasemilla.

Lähihoitaja on laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, ja hänellä on esimerkiksi lääkehoidon osaamista.

Ammatissa toimivien määrä

Tanskassa on noin 40 000 lähihoitajaa. Heistä noin 38 000 on FOA:n jäseniä.

Työpaikat

Lähihoitajien pääasialliset työpaikat:

Kunnat: Vanhuspalvelut, hoivakodit, päivätoimintakeskukset, kuntoutusyksiköt, fyysisesti tai psyykkisesti vammaisten asumisyksiköt sekä sosiaalipsykiatriset palvelut.

Alueet: Sairaaloiden eri osastot, kuten sisätautiosastot, kirurgian osastot ja teho-osastot. Myös psykiatrinen erikoissairaanhoito.

Yksityiset/muut: Henkilöstövuokrausyritykset, yksityiset hoivakodit, lääkärikeskukset.

Rekrytointi

Alalle rekrytoidaan työvoimaa monin eri tavoin. Esimerkkejä:

- Spire-työpaikat: 13–17-vuotiaat nuoret saavat mahdollisuuden työskennellä koulun ohella esimerkiksi hoivakodissa testatakseen terveys- ja vanhuspalvelualan työn sopivuutta itselleen.
- Kansainväliset kumppanuudet: Akuuttia työvoimapulaa helpottaakseen Tanskan hallitus on tehnyt sopimuksia hoitohenkilöstön rekrytoimiseksi Filippiineiltä ja Intian Keralasta.
- Alanvaihtajien koulutus- ja perehdytyspaikat: Monet kunnat ovat perustaneet hoivakoteihin ja kotihoitoon erityisiä koulutus- ja perehdytyspaikkoja. Ne on suunnattu hoito- ja terveysalasta kiinnostuneille henkilöille, joilla ei ole ennestään lähihoitajan tai hoiva-avustajan koulutusta.
- Työttömien perehdytyskoulutus: Työttömille suunnattu lyhyt perehdytys hoiva-avustajan ja lähihoitajan opintoihin ja työtehtäviin.

FOA tekee alan jäsenhankintaa usein eri tavoin:

- Opiskelijoita hankitaan jäseniksi oppilaitosvierailuilla sekä luottamusmiesten/työpaikkaohjaajien välityksellä työpaikoilla.
- Liittoon kuulumattomia työntekijöitä rekrytoidaan jäseniksi *Løntjek*-palvelun avulla. FOA tarjoutuu tarkistamaan työntekijän palkkalaskelman ja auttaa häntä tarvittaessa saamaan puuttuvat palkkarahat. Palkkalaskelmissa on usein virheitä, ja palvelu auttaa työntekijöitä saamaan koko heille kuuluvan palkan ja tuo samalla liitolle paljon uusia jäseniä.
- Jäsenhankintaan kannustetaan erilaisten järjestelmien avulla, esimerkiksi palkitseamalla työtoverin jäseneksi ilmoittaneet jäsenet lahjakortilla.

Lainsäädäntö

Lähihoitajien henkilöstömitoitusta ei ole säädetty laissa eikä sitä säännellä muullakaan tavoin.